

A MUNKA

XIX. évfolyam, 2. szám.

Ára 16 fillér

Sálgótarján, 1941 január 11

Angol kísérletek a háború kiszélesítésére.

Még nincs is 18 hónapja, hogy eldőrdült a háború első puska-lövése és mégis milyen messze van már mögöttünk 1939 szeptem-bere. Az események rohanása és egymásba torlódásában, — melyek-nek kibogozása és megfejtése egy-kör a történetbuvárok feladata lesz — a többszörös békekísérletek ellenére egyszerűen csak azt vettük észre, hogy háború van ismét Európában.

Az idő kereke megállíthatatlanul forgott tovább, országok, hatalmak tűntek el a térképről viszonylag rövid idő alatt, hogy ma már alig emlékezzen rájuk valaki. A háború folyt tovább és most, amikor új évbe lépünk, mindöröszben alakul ki bennünk az a meggyőződés, hogy mindaz, ami eddig történt, csupán előjáték lehet egy végső kifejlődésnek, melynek csúcspontját, illetve ha remélni lehet, befejezését erre az esztendőre várjuk. Ugy látszik, eddig a világ leghatalmasabb erőinek felsorakozása történt meg.

A német birodalom haderejét ugyanis nagyságához mérten az eddig lezáródott harcokban számottevő veszteség alig érthette, bátran mondhatjuk tehát, hogy teljes erejével felkészülten, érintetlenül várja a parancsot, hogy megmérkőzzön az ellenféllel. Anglia az ellenfél, mely hatalom a világ nagyrésze feletti uralmát úgy építette ki, hogy mindig talált áldozatokat kiket pajszként maga előtt tartott, ha érdekei háborút kívántak. Így történt ez most is, amikor egész országokat kergetett a biztos pusztulásba. Tudta, hogy elvéreznék és számolt azaz, hogy lassu legyőzetésük ideje alatt maga készülhet fel a harcra, kiharva az alkalmas pillanatot, amikor ellenfelének ereje mégis csak csökkent és a maga friss erőinek harcbevételével kivívja a maga számára a könnyű győzelmet. Csatlódás érte azonban Angliát. Még alig vált köztudattá, hogy Európa egy része harctér, az előretolt bástyák összeomlottak és az angol haderő is keserves izelítőt kapott az új német harcmódorról. Anglia most már látta, hogy minden erejét össze kell szednie, de megint csak nem tért el a régen jól bevált metódusoktól, ismét szövetséget keresett és talált Görögországban. A német helyzeti előnyöket behozni azonban már képtelen volt. Minden igyekezete arra irányult tehát, hogy némileg tehermentesítse az angol szigetet a német invázió lehetőségétől. Mellékharcereket létesített Görögországban és Afrikában. Ezzel elérte, hogy az olasz haderő két ponton megosztva visel hadat, de maga is odáig jutott, hogy a szigetország védelmére szánt erőinek és hadianyagnak jelentékeny részét ezekre a mellékharc-terekre kell irányítani, anélkül, hogy a kívánt célt elérte volna,

CUKORJEGY.

Mindnyájan tapasztaltuk, hogy a polgári élet édessége, sokat veszített az új világháborúval. A közéleti-mezési rendszabályok éppen azokat a cikkeket sujtották, melyek a legjobban fűtötték a polgári élet meglátását. A kávé és tea árának kényszerű emelésénél még többet jelentett a cukorjegyek bevezetése, amikor az állam ebben a tekintetben első-másod- és harmadrendű polgárokká sorozta a nemzet társadalmát. Nem csupán, az otthoni háztartásokat érintette ez, hanem mindazokat az embereket, akik az otthonon kívül fogyasztanak kávét, teát. Kávé, tea, cukor: mindezek már régóta nem jelentenek luxust, hanem közvetlenül hozzátartoznak a leggyakoribb ember mindennapi életéhez. Kávé, tea, cukor: egyszerű, polgári illúziók és illúzi-onizmusok, kis élvezetek forrásai, melyek nélkül a polgár, az egyszerű ember nehezen érezheti jól magát.

Az élet éppen elég gondtal sújtja az embereket és a mindennapi kis nar-kotikumait hivatatos korlátozása még jobban érezteti velük életük nehézségeit, kis, egyszerű, szürke életüknek a végte-len világgal való kapcsolatait. Most, hogy a fővárosban és övezetében felol-dották a cukorjegyek kötelezettségét, (mi jámbor vidékiek itthon ezt nem szenved-tük, de annál inkább a fővárosban, ha valamelyes dolgunk akadt ottan), kávé-házakban és vendéglőkben ezentel je-gy nélkül szolgálnak cukrot a kis adag feke-téhez, kávéhoz, teához, sőt a Krézsusok részére még a forraltborhoz is Nem zen-günk dicséretet a kávéházak, vendéglők-mellett, csak azokra a bizonytalan, kis tragédiákat rejtő emberekre gondo-lunk, megintcsak inkább a fővárosban, akiknek a kávéház nem fényűzés, (mint pl. itt nálunk!), nem léha időtöltés, hanem emberi sorsuk menedéke. A kávé ezeknek az embereknek gyér, kispolgári élvezetük teljessége s még ebbe az üdi-

lésbe is beleszólt kérielhetetlen gazdasági logikájával a világválság.

Veszedelemk peremén élünk s ezt a bizonytalanságot mindenkinek éreznie, értékelnie kell. A kis polgár a kávé, a cukorát is éri a világválság. Most, hogy a kávéházi cukorjegyek rendszerét megszüntették, talán visszatér a zaklatott kis emberek a bizalom egy csirája, ta-lán az életnek a kávéházi cukor által gyéren reprezentált édessége kis bizo-

nyosságot teremt szívükben. Hátha még minket, szegény másod- és harmadrendű polgárokat eléltetnének elsőrendű polgárokká!

Elet édessége! — már maga ez is olyan tág fogalom, maga is caupa elmo-sódottság, bizonytalanság, annyira indi-viduális s egyénileg is alig meghatározható valami. Mégis: legyünk fájta, hogy az em-beriség illúziója, az emberi lét méltó-sága mellett az emberi lét bája, meleg-sége, szépsége is benne éljen az embe-rekben. Szerény élvezeti cikke: egyszerű és csendes szimbólumok, régi jó világ, otthon, meghittség szelid emlékeztetői, emlékei... (—ány.)

Erdélyi Párt.

A magyar politikai élet arculatán új és érdekes szint jelent a legújabb politi-kai alakulat, az Erdélyi Párt, amely az új esztendő első napjaiban már meg is kezdte szervező munkásságát. Emlékeztet még, hogy amikor felszabadult az idegen elnyomás alól Észak-Erdély és a Partium, Teleki Pál gróf miniszterelnök már az első órákban hangzott, hogy a most visszatért területek politikai szempontból különleges elbánást kívánnak. Vonatkozott ez elsősorban arra, hogy az átmenet természetesen nehézségeit maguknak az erdélyieknek kell leküzdeni és gondolni sem szabad arra, hogy felszabadult véreink nyugalmát a különböző pártok barcai zavarják meg. Erdély népe a negyedszázados kisebbségi sorsban, mint minden vonalon, a politikában is nagyfokú érettséget tanúsított s olyan erőt mutatott, amelyet a maga érintetlen tisztaságában keil beépíteni a megnagyobbodott ország alkotó munkájába.

Erdély vezetői férfiai, a visszatért területek egész népe ugyanazt a felfogást valja s ennek a meggyőződésnek jelen-kezése az Erdélyi Párt. Parlamentünk e legújabb, erős és egységes csoportja tíz

pontban foglalta össze a maga program-ját. A párt kolozsvári és kolozs megyei képviselői s napokban felhívat bocsátot-tak ki s félreértést nem tűrő határozott-sággal és félreértést nem tűrő világossá-ggal indokolták meg a párt életrehívásá-nak szükségességét. Gyönyörűség olvasni ezt a felhívást, gyönyörűség hallani a férfias szavakból kiáradó, meleg magyar szívet! Magyar népünk boldogulását a visz-szatért részeket csak úgy biztosíthatjuk, — hirdeti többek közt a felhívás — ha egyetlen egységes pártban tömörülünk, ami az anyasorsával való szoros együtt-működés és a kormányzat építő mun-kájának támogatása mellett a keletma-gyarsorsági és erdélyi különleges érde-kek védelmét írja zászlajára.

És aztán tovább, ha nézzük a pro-gramm megállapításait, nincs egyetlen pont sem, amelyet ne tenne magáév minden igaz magyar teljes és őrmélt meggyő-ződéssel. Nemzeti és keresztény szellem-műveltség, erős, független Magyarországot akarnak. Mindjárt a második pont a ma-gyar haderővel foglalkozik. „Kívánjuk honvédségünk állandó fejlesztését, külö-nös tekintettel az erdélyi szempontokra

mert közvetlen megtámadtatásának veszélye nem, — hogy csökkent volna, inkább növekedett, a német haderőnek Európa nyugati partjain befesződött felvonulásával.

A német szárazföldi haderő a felkészültség állapotában igen komoly gondot okoz Angliának, melynek külpolitikája minden eszközt felhasználva tovább is arra törek-szik, hogy ezt a haderőt lehetőleg a szigettől távol más részekben tartsa lekötve. Ezért a mellékharcerek

kibővítésére vetette magát. Délke-lelet-Európa és a közelkelet az a két pont, ahová ma a világ szeme te-kint és ahol az angol politika za-vart igyekszik támasztani.

Bennünket magyarokat az an-gol aknamunka esetleges eredmé-nye mindennél jobban érdekel. Alá-író hatalma vagyunk a háromha-talmi szerződésnek, mely a háború kiszélesedése esetén kötelezettsé-geket ró reánk.

Ma Magyarországon nem le-

hetnek belső harcok. Végső ideje van itt az összefogásnak, hogy erőn-kezt maradóktalanul kihasználhas-suk, ha annak szüksége mutatko-zik. A nemzet erejét pedig had-serege adja meg. Nem lehetünk tehát tekintettel egyetlen szem-pontra sem, amikor honvédségünk-ről van szó, érte minden áldozatra készen kell lennünk továbbra is, mert hiszen honvédségünk ereje, a mi biztonságunk és békés életünk záloga.

Erdélyi hangok.

Szentkoronánk havasokkal telt ré-széből, a „Radnai felhőkarcóló, egetverő hegyek fehér világából Besztercéről érke-zett hozzánk egy költemény, melynek gon-dolatai bü képtelnek felénk a királyhá-góntul, visszacsatolt területen élő lelkek vágyainak, óhajainak, célkitűzéseinek.

Mint lelkesítő bizonyítékát annak, hogy a bécsi döntéssel való megoldása Erdély kérdésének a mi részünkről ki-ván lemondást, a mi részünkről ütött fájó sebeket, a mi könnyeink zilipjeit nyitotta meg, beennünk élesztette fel a csatlódásnak szomorú érzetét s jutaltat eszünkbe a szomorú szállóigét: „nincs a teremtésben veszesebb, mint mi.”

S mégis nyugateurópai műveltsé-günk, méltan ezérvés államiságunk méltóságos s önérvés tudatában, jászó nélkül, titkolt elölkeléssel, megadással vielőttük és hordozzuk sorsunk töviskoro-náját.

Belenyugodtunk magasabb ember-baráti szempontok érdekei miatt, a világ-béke érdekében legalább a keleti, délkeleti Eu-rópai tájain való fenntartása s biztosítása végett a tengelyhatalmak döntésébe.

Románia azonban, ez az alig száz-éves állami konglomeratum, megütölte a siránkozás lármáját, lázít, tüzel szősz-ken, katedrán, sajtóban ellenünk.

Mi nem vagyunk a csufolódás. fiai. Mi nem bazuunk, mi bátran állunk a világ ítélőszéke elé.

A mi igazságainkat nem Jorga Mik-lósok találták ki, ami jogainkat Isten je-löltte ki. Európa történelme ellenőrizte. Ró-lunk Erdélyről a széles-nagyvilág tudja, hogy magyar vér, magyar ész, magyar munka, magyar akarat, magyar gondvi-selés tartotta fenn és fogja fenntartani.

nem pedig a szábhóskodás, amellyel már nem lehet könyörületre indítani Európá-ban senkit.

Egy költeményt írt az egyik magyar katona. Besztercéről hozta a posta. Erdély hangja szö belőle, mely felelet részünk-ről is az oláh acsarkodásokra.

Nem hogy hallgattak volna, hanem addig addig igatják a kedélyeket, amíg a megmaradt, náluk hagyott részeket is ki nem nyújtjuk majd egyszer kezeinket, mert Erdélyt többé soba nem aduk az oláhoknak.

Vadkeri Béla.

A Nép- és Családvédelmi törvény

alapján létesített Szociális Alap első szállítmánya 150 drb. sertés megérkezett városunkba és azt szegény, családok embereknek hízla-lásra kölcsönképpen kiosztották. — Az 1941. évben ez az akció na-

gyobb méretekben és különféle irányban folytatódni fog! A város-házán az új akcióval kapcsolatban készséggel nyújt felvilágosítást a Szociális ügyosztály.

és a létesítendő székhely határörvidékre." Ki ne akarná mindent és ki ne tenné magáévá a harmadik pontot, amely a határainkon túlmaradt magyarok sorsával és a menekültek létével foglalkozik? Minden pont olyan, amelyet a magyar szellem az erdélyiekkel együtt meg akarunk vállalítani. De különösen örvendetes és fegyveremző egyben a hatodik pont, amely a visszacsatolt területek lelki egységére vigyáz és parancsolóan hirdeti, hogy ki kell küszöbölni minden néven nevezendő pártarcot.

Szociális és gazdasági tennivalókkal foglalkozik a program további része, józan, határozott és szerény keretek kö-

zött Ez a program már maga az egységet jelenti. Az egységet, az azonoságot azzal a kormányzati programmal, amelynek megvalósítását és nemcsak hirdetője, de munkálója is Teleki Pál gróf és kormánya.

Ujra és újra el kell olvasni az Erdélyi Párt programját. Örülni kell a belőle áradó reális tisztánlátásnak, mely hazafiasságnak, józan céloknak és munkás keménységnek, amely már eleve biztosított a tekintetben, hogy az Erdélyi Párt működésével komolyan, igazán és gyümölcsözően gazdagodott a magyar parlamenti, gazdasági és társadalmi élet.

risnyát, sapkát, játékot s karácsonyfát, 4 csak játékot kapott.

Az élet h a l a d és a munka folyik tovább. Amit itt elmondunk, csak sápadt visszfényre annak a csillogó léleknek, mely a Manz munkáját áthatja. Ez a munka hív és kér és idevár minden magyar asszonyt és leányt, aki érzi, hogy egyéni gondjain túl még tartozik valamivel a nagy közös édesanyának: a magyar bazának. Islen áldásával előre hát, számban és akarásban megerősödvé, baráti összefogásban testvéregyesületeinkkel, a jobb és szebb magyar jövővé fel!

R-né.

Hivatásos angol-német

NYELVTANÁRNÓ ÓRAKAT ADNA KEZDŐKNEK ÉS HALADÓKNAK KEDVEZMENYES DIJAZÁS MELLETT!

ÉRDEKLŐDŐK JELENTKEZNEK A KIADÓHIVATALBAN!

Halálozás. Dr. Kovács József ny. bányafőorvos, egészségügyi tanácsos Budapest dec. 28-án, 80 éves korában meghalt. A meghalottat szolgálataiban mint kiváló orvos. Nyugalombavonulása után Budapestre költözött, hol most hosszabb betegeskedés után meghalt. Temetésén a bányagazdaság képviselte magát.

Halálozás. Brunovszky Rezső c. kir. főigazgató, az egykori losonci tanítóképzőnek sok éven át volt igazgatója, Baján 69 éves korában f. hó 4-én meghalt. A vármegyeszerte ismert, kiváló tanügyi férfi halála sok tisztelőjét töltötte el fájo érzéssel. Városunkban lakó és közszeretettel álló orvos fiát sokan keresték fel részvételükkel.

Jóteknokodás. Dr. Varga Kálmán id. 10 pengőtt jutaltat a szegénygondozó nővérek utján jóteknok címén, újví, jókívánások" megváltása címén.

Meghívó. A Salgótarjáni Acélgári Olvasóegylet 1941. jan. 11-én, szombaton este pontosan fél 8 órai kedettől ténccal egybekötött „Működő előadást" rendez, mely alkalommal közkívánatra másodsor kerül színe az eredeti szepozsztásban Indig Ottó 3 leívonásos szimfonia: EMBER A HID ALATT. Előadás után a Szürke Fiúk zenekarának közreműködése mellett tánc 2 óráig. Helyárak: Fenttartó hely 80, I. hely 70, II hely 50, átlóhely 40 fillér. Jegyek elővételben Tóth Pál, egytel jegyzőnél kaphatók. (Ismételt felhívjuk a n. e. közönség b. figyelmét a pontos kezdésre.

A jó béke évek bires iparosbálját kívánja az ipartestület visszaváraszolni, amidőn az idén vigalmi gárdájával a báli szezon legényesebb bálját szándékozik február 2-án megrendezni. Már most illessze báli programjába. Tánccent a "GREY BOYS" adja.

Az 1940. évi anyakönyvi statisztika. Lélekszám: 19607. (Az 1939. évi népösszeírás szerint.) Született fiú élve 220. Született fiú halva 16. Született leány élve 200. Született leány halva 9. Összes születés: 445 Halálozás 216 Eből 1 éven aluli 42. Házasságok kötött 186 pár. Természetes szaporulat 204, vagyis minden 1000 lakosra esik 10 404/100 születés és 9 486/100 házasság.

A Hid új színművének érdekességei. Budapestben most játszák az „Arviz Indiában című amerikai filmet, melyben egy hindu dalos egy csodálatosan szép dalt énekel. Ennek a kottának közlési jogát megszerzte a HID és közli új színműben. Az új színmű érdekességei: Válasz Zilahi Lajos újví ciklére; Sikámpáa nobeldíjas író novellája, Nemeth László színházi kritikája, Terescsényi György novellája, Krudy Gyula regénye, Nemeth Antal dr. filmciklé, Tersánszky J. Jenő és Lovászky Károly humoros írásai, P. Ábrahám Ernő riportja a hósrindól, riport az amerikai rádióról, riport az amerikai rádióról és a pesti vásárcsarnokról, Asszonyrovat, divat, film, világírás. „Amit az élet ír" pályázat A Hid főszerkesztője Zilahi Lajos, felesége szerkesztő Kállay Miklós, Múltatványlót készítéssel küld a Kiadóhivatal, Bp. VII. Erzsébet krt. 7.

Juhtejfeldolgozó üzemvezetői tanfolyamok. A földművelésügyi minisztérium a juhtej- és juhtejtermékek minőség javítása és jobb értékesítése érdekében juhtejgyűjtő és juhtejfeldolgozó üzemek vezetésére jogosító tanfolyamok rendezését vette tervbe. A tanfolyamokat 1941-ben három heti időtartammal legalább 15 jelentkező esetén a kolozsvári gazdasági akadémia, a kassai és szarvasi középiskola gazdasági tanítóit, a jászberényi és karcagi m. kir. mezőgazdasági szakiskola, az alsóvireki hegyvidéki gazdasági iskola, a csermajori m. kir. tejipari iskola rendezik meg. A tanfolyamok iránt érdeklődőknek ezeknek az iskoláknak igazgatóságánál kell jelentkezni. A földművelésügyi minisztérium a jövőben a juhtejfeldolgozásra jogosító iparendélyt csak azoknak adja ki, akik legalább ezeknek a tanfolyamoknak alkalmas elvégzését igazolják.

Jónásch Antal ny. acélgári igazgató üdvözlése.

Január 2-án Karattur Antal gyár-igazgató vezetésével az acélgár tisztviselőinek és munkásainak egy küldöttsége kereste fel Salgótarján Jónásch Antal ny. gyárigazgatót, fiának: vilöz Jónás Ödön főmérnöknek bázánál. A tisztelő látogatásra az adott alkalmat, hogy Jónásch Antal december hó folyamán töltötte be 90-ik életévét. Karattur Antal gyárigazgató meghaltot szavakkal köszöntötte az egész gyár nevében hivatali elődjét, hangsúlyozta, hogy a gyár híven őzi azokat a nemes eszméket és hagyományokat, melyeket Jónásch Antal ültetett be a lelkekbe; változta a gyár fejlődését az utolsó 20 esztendőben, végül emléktárgyat nyújtott át az ünnepeltnek. Jónásch Antal válaszában kiemelte azt a nagy szeretetet és ragaszkodást, mellyel azóta is kedves üzemem csüng, majd csodálattalba ejtő és korát meghazudolni előlémi frissességgel érdeklődött minden üzemi és társadalmi kérdésről. Kilátása helyezte, hogy amint az időjárás megengedi, meg fogja tekinteni a gyárat, különösen az új üzemeket, majd szívesen elbucszott a

küldöttség tagjaitól.

Jónásch Antal ny. gyárigazgató a bábura utáni proletárdiktatura idején vált meg a gyártól. Komoly, zárkózott egyéniség meleg szívet takart Igazságszerző, szociális lelke mélyen beleéveste emléket nemcsak munkásainak szívébe, hanem az akkori iskolásgyermekek lelkebe is, amikor a félelmetesen hallgatag „igazgató bácsi" sok kedves tréfával kacagattatott meg őket és maga is jószágosan mosolygott.

Szép családja révén közelségbe jutott a munkáscsaládokkal, ahol megkapta az igazi tekintély iránt megnyilvánult tiszteletet és szeretetet.

Mélyeséges részvét vette körül Öt ne-jének elhalálása és István nevű legkisebb fiának hősi halála alkalmából.

Mint értesülünk, a nyugalombavonulása óta is élénk munkásságot fejt ki tudományos téren.

A ritka születési évfordulón általános tisztelet és szeretet veszi körül Jónásch Antalt, akinek további életére is ten áldását kérjük lapunk nevében is.

MAN Sz beszámoló.

Első beszámolómat az új esztendőben szívólv jövő jókívánatokkal kezdjük, kívánva minden kedves asszony és leánytestvérünknek áldásos és békés új évet, erőt, boldogságot és a nehéz időkben lozorott kitartást magasztos eszményeink mellett!

Visszapillantva az elmúlt évre, megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy az a csejendes, nem hivalkodásra szánt, de teljes szívvel végzett munka, mely a Manzot mindenkor jellemezte, rendszeresen tovább folyt. Munkánkat többnyire a városi szociális ügyosztály nehéz feladatainál bocsátottunk rendelkezésre. Lebonyolítottuk az „Erdélyi" akció, a karácsonyi segélyezés és a testvérközösségeknek szent adományok gyűjtését, mindenkor a bányai és acélgári cserkészcsapatok szolgálatkés cserkészeinek segítségével. Ismeretterjesztő előadásorozatunk — hálá kedves és kiváló előadónknak és közönségünk megértésének — változatlanul nagy érdeklődés mellett folyik. A főzótanfolyam Bender Károly ny. igazgatótanító szakavatott vezetése mellett az elméleti kiképzés befejezéséhez közeledik és rövidesen kezdetét veszi a gyakorlati fázis. Ennek fontosságát, különösen szegényebb néprétegeink számára az egyre nehezülő viszonyok közepette nem kell külön hangsúlyozni.

Személyi kultuszt nem szoktunk csinálni, de két esztendő eiválasztó határkövénél meg kell emlékeznünk előzőnkörről dr. Förster Kálmánról, akinek jószágolt és szeretettel sugárzó lelke bálja át minden munkánkat. Ahog segíteni kell, ott mindenütt ő az első. Sokrétű munkánk azonban nem lenne megközelítőlegem olyan eredményes, ha nem állna mindenkor mellettünk elsősorban városunk polgármestere, továbbá nagy iparvállalataink megértő vezetősége, kikől a legmegszembemörd erköcsi és anyagi támogatást élveztük mindenkor. Legyen számukra e helyről is egy igaz és mély szava a köszönetnek. Különös szívbeli örömmel tesszük, valahányszor leánykö-rünk munkájáról számolunk meg. Karácsonyunk méltó volt egész évi munkájukhoz. Szóljon erről vezetőjüknél: Milassy Cilának a tolla, kinek leírásából előragyog a közvetlen átélés és könnyes

meghatódás minden melege; a leánykör egész lelke. Amikor bájos volt a Mikulás üdülönk, olyan bensőséges, felemelő volt a karácsonyunk. Hétlőn, 23-án délután a Manz otthonában gyűltünk össze, ahol az asztal színtűg megélt az ajándékozásra várt meleg ruhák, kötények, sapkák, fejkötők, harisnyák, játékok, szépen felszerelt kis ágyak, babák, butorok, képeskönyvek tömegével. Szinte magunk is megépődöttünk azon, hogy kis kiállításunk jövedelméből annyi mindent tudtunk beszerezni. Leányaink arcáról sugárzott az öntudat, a segíteni akarás vágyának beteljesülése. Valóságos kis ünnepelet rendeztek. Egy édes, leher gyertyás parányi karácsonyval kedveskedtek nekem, amelyet egyik kis láánytestvérem Jozefka, éntékes lélekből és szeretetből fakadó szavakkal adott át. Megköszönték azt, hogy megtanítottam őket könyveket letérőlni, szomoruaru arcára mosolyt varázsolni. Kedves volt fölük, — meghatódtam, s megmagyaráztam, hogy tulajdonképpen én semmit sem csináltam, mert mind az, ami most napvilágot látott, az ő lelkeikben élt, virult, csak felszínre kellett bányászni. — Lélekben elzárándokoltunk a kicsi Jézus jászolához, ott lelkünkkel átittattuk a krisztusi szeretettel, amelyet ki akartunk sugározni szegényeink otthonában. Meghatódott lélekkel csomagoltunk össze, fess cserkészeink hozták a csomagokat, — illetve segítettek — a elindultunk neheznek látszó és mégis olyan nagyon könnyű utunkra. Két-két leány ott maradt egy-egy szegény családnál, feldíszítették a magukkal vitt karácsonyfát, alárákták a játékokat, alsó, felső ruhákat, izlésesen, szépen. Amikor mindennel készen voltunk, jött a Jézuska. Leányaink meggyújtották a gyertyákat s a gyönyörű karácsonyi ének hangja mellett bevonult az egész család. — Így volt ez négy családnál. Csak látni kellett volna ezt a kedves, felejthetetlen képet. Hogy felszabadultak a gyerekek, milyen bátran, kedvesen barátkoztak a karácsonyfa alatt leányainkkal. Nem volt a félelmes különbség a szegények és a jólöltözött urileányok között. Mind egyek voltunk az élesekkel, s mi; — egyek — Krisztus házánál. Megajándékozunk 21 gyermeket, ezek közül 17 alsó, felső ruhát, ha-

Gizella-ut 2/b... — mellette két betű. Kinek a címe, kinek a kezdőbetű? Nem tudjuk már, hiába is erőltetjük az emlékezetünket. Talán volt egy pillanat, hogy ez a cím, ez a név jelentett valamit az életünkben, de mint annyi pillanat, ez is elmúlt nyomtalanul.

Jan. 13. I. születésnapja, Jan. 22. N. születésnapja, két születésnap a családban, egy hónapban, kicsit sok... Febr. 3. Este hangverseny és táncmulatság... unalmas volt... Május 12. Pünkösöd vas. Delőtt óriási zivatar volt, elöntötte a kertet a víz. Bizony szomorú pünkösöd volt. Julius 1. Éjféltől kezdve elietbe lépett a hadiállapot. Nagy mértékű katonai behívások. Jul. 4. Színbázban: „Kékrókat" néztém meg. Dec. 17. Boldog nap, nagy öröm ért... Boldogság és boldogtalanság egyformán pergett le a mulandóság homokóráján.

És így tovább: nevek, címek, számok, sóhajok, elintézni valók, ötvenkét lapon végig.

Sohajta elteszük a zsebnaptárt le-vitézett társai mellé. Majd egyszer, ha nagyon-nagyon öregek leszünk, előveszünk valamennyit és úgy próbáljuk rajtuk keresztül megjelteni az életünket, mint egy keresztjeitvénny... (—ány.)

Elöléptetés. Dr. Jánossy Ödön vezető rendőrkapitány a belügyminiszter rendőrtanácsosa léptette elő. A kinevezés városszerte osztatlan örömet keltett, mert dr. Jánossy Ödön nemcsak hivatása magaslátán álló főtitkár, de a hozzáfűrdölőkon társadalmi téren is készséggel segíteni igyekszik. A társadalom minden rétegéből tömegesen keresték fel őt, hogy a jól megérdemelt előlépés alkalmából üdvözöljék.

Eljegyzés. Schlattner Gitta és Vágó Károly jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Eljegyzés. Papp Olga és Takács Dániel karácsony napján tartották eljegyzésüket.

Eljegyzés. Csekey Kornélia Irbolya vizslási állami tanítónő eljegyezte Tanácsa Lajos balatonederici községi főjegyző. Minden külön értesítés helyett.

Halálozás. Zsélyi László, az OKH b. fiókjának volt úv. igazgatója, Szécsényben dec. 30-án 73 éves korában meghalt. Temetésén az OKH helyi fiókja képviseltette magát.

Kinevezés. Galántay (Holics) János a forgalmi adóhivatal vezetőjét a pénzügyminiszter a VIII. fiz. o. ba számvetésszáma kinevezte. A városzerte közrejeltségnek örvendő vezetőhivatali kinevezése általános örömet keltett.

Kinevezés. Dr. Bánffy György járási bírósági jegyzőt titkárrá nevezték ki.

Kinevezés. Dr. Réti Szabó Gábor okl. ügyvédet az igazságügyminiszter a rimaszombati törvényszékhez titkárrá nevezte ki. A fiatal ügyvédet, mint a társadalom jókedélyű és melegszívű, képzettségét sajátjával bucsuztatja a kartársak és asztaltársaság minden tagja és velük együtt sokan a város nagy társadalmából. Reméljük, hogy még visszatérhet Salgótarjánba.

Áthelyezés. A vallás és közoktatási miniszter Kovács Géza I. körz. iskolaigazgatót Salgótarjánból Kolozsvárra helyezte. Az áthelyezést Kovács Géza maga kérte, hogy mint erdélyi származású, lelki vágya teljesülhessen, amikor visszatérül ifjúságának helyére. Mint az iskolán kívüli népművelés lelkes apostola, sokat fáradozott önzetlenül a kulturális élet érdekében, melynek veszteségét jelent az ő távozása.

A szilveszter-esték szokásos nagy mérete mintha ezidén kissé megcsappant volna, bár kedélyben, kellemességben talán felülmúlta más évek hangulatát. A bor drágasága folytán nem volt annyira „áldozat”, mint más években, azonban a szilveszteresték hízelgetését emelkedést ért el.

A vagyonváltás-buza ára. A pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő buza árát 1941 január hónapra szóló érvénnyel métermázsánként 23 pengő 80 fillérben állapította meg.

Vasutépítésnél is lehet munkát adni kisiparosoknak. A kormány tudvalegőleg komolyan foglalkozik a kisiparok a közmunkákban való részvételével. Olyan közmunkáknál, melyeknek természete nem kívánja meg a generálvállalkozói megbízatást, feltétlenül a kisiparosoknak is foglalkozást kell juttatni, így még a vasutépítésnél is munkát lehet adni a kisiparnak, amire vonatkozóan legközelebb részletes tájékoztatást ad ki az iparügyi és kereskedelemügyi minisztérium.

Tejellenőri tanfolyam. A földművelésügyi miniszter a keszthelyi gazdasági akadémián rendszeresített teigazdasági ellenőri tanfolyamokra való felvételt legújabbban a vármegyei állattenyésztő egyesületeknél, illetve szarvasmarhatenyésztő szövetségnél eltiltandó, legalább 3 havi megszakítás nélküli gyakorlati munkakészség igazolásához kötötte. Ezen túl tehát a teigazdasági ellenőri tanfolyamokra való felvétel feltételei közé tartozik ezen előzetes gyakorlati munkakészségnek a vármegyei állattenyésztő egyesületek, ill. szarvasmarhatenyésztő szövetségek által írásban történő igazolása is.

Behavazott falvak.

A téli vasárnapok életrendje vidékenként más-más ugyan, de lényegében mégis csak megegyezik, mert mindenütt törekvésnek nemcsak tanítani, de szórakoztatni is a népet, hogy a hóborította, dermesztőben fehér „szibériai csendben” egy kis életet, színt, változatosságot, örömet boldogságot vigyenek.

A Karancs mentén vagyunk Etesen. Nagyközség. Háromezer lakosa van. Földműveles és bányászok. Három telepe is. Amália, Albert és Rau itt már mindent elismert a föld mélyében robbanó dinamitnak a zenéje. Lakói messze idegenben ugyan, de mégis a szomszédos falvak határában turják az aknák gómráiban a szénét. Villanyfény, művelődésház, leventeotthon modern iskolák, orvosi rendelő, csinos községváros, csendőrpihenő, élelmetárak a hatalmas Hangya szőlőjének a nép érdekében. Önálló plébániája, bájós kis temploma van, modern orgonája.

Reggel van. A szürke ködben megszólal a harang. Leventék léptei taposnak utat a házhoz. Misére sietnek. Csöndben kis mise. A templom megtelik az ifjú nemzedékkel. Öregasszonyok szíjait ütik a padokban. Főn a kóruson a Leánykör tagjai énekelnek. Ifjú tanítónő a vezetőjük. Búszkára, ha zenekészlet nélkül cseng-bong az ének az ég felé. Így jobban érvényesül a fiatal karantennakénti rő-

Amióta megbízható nyomai vannak az ember földi életének, azóta megcélhatatlannal bizonyítékaink sorakoznak arra vonatkozóan, hogy — ha csak lehetett — mindig könnyíteni szerettünk volna sorunkon és arra törekedtünk, hogy szükségessé váltak között lepergő éveinket a lehető legjobban töltsük el. Minden állam törvényeiben, szokásaiban, sőt még az európai egyházak törvényeiben is külön időt szentelnek így télviz idején arra, hogy az egész évi munkának kifáradt ember kipihenhesse a küzdelmeket és nemcsak testileg, hanem lelkileg is felülülve folytathassa munkáját a tavasz beköszöntésével.

A mi őseink a farsangolást vidámanaknak mondogatták, mert ebben az időben maradéktalanul összesűrűsödött mindaz, amit valóban cselekedtek is. Nemcsak a módosabbak rendeztek mulatságokat, melyeken a táncvigalomtól kezdve a vadászatok, kirándulások és lakodalmak változtak, hanem a földesuraknak még arra is volt gondjuk, hogy a jobbágyok, vagy a XIX. században a cselédség szintén megkapja a maga járandóságát vidámanaknak alakjában. Farsangkiadás volt a megkülömböztető neve annak a napnak, amikor az uradalom népe a gazda pénzén két esetleg három napig gondtalanul szórakozhatott, ehetett, ishatott és csak az állatokkal kapcsolatban elengedhetetlen tendóktól kellett elvonulni. Ezek a farsangkiadások együtt állt az előzők az egyszerű nemessel, vagy pedig a jobbágyokkal és cseléddekkel, nagy család volt ilyenkor a magyarság, mert a mezőgazdasági munka majdnem teljesen szünetelt és így ráérték egymás mulattatására.

Az idők és szokások változásával, amikor a városias élet kezdett divatossá lenni, akkor lépett előtérbe a bálozás. Vadidegenek keresték fel ugyanazt a tágas helyiséget, hogy szabadabban és kedélyesebben tölthessék el azt a néhány órát, amit a vidámanaknak szántak. Még a mai háborús és igencsak nehéz gazdasági viszonyok között sem szabad terde-

Magyar királyi Honvédelmi Miniszter. 113.641. szám. eln. 14.—1940.

Pályázati hirdetmény.

A „vitész Nagybanai Horthy Miklós Magyarországi Kormányzója 20 évi országos emlékére létesült segélyalapítvány” vagyonának az 1940. évi kamatjövendelméből az 1941. évi március hó 1-én néhány olyan, abban az időpontban a 18 életévét még be nem töltött, segélyre szoruló és az 1939. évi II. tc. 223

szák kétezeres imája a dal.

Az után levettefogalkozás következik a községiek a r. kat. népiszkolában, a telepieknek Amália-aknán a bánya iskolában berendezett leventeotthonban.

Majd nagymisére mennek a nagyok Most már zeng az orgona is.

Népművelés folyik le azután úgy a faluban, mint a telepeken. Előadások szívalatok, népi életképek, zenei bemutatók, a gyermekek részére mesedélutánok.

Alkonyattal az alagutakon át villamosokkal szállítják az érdeklődőket, a baglyasajjal s a zagyvapálfalvai mozgóképszínházba.

Akik otthon maradtak patéfon estélyen, gramofonzene mellett ropják a táncot.

A vendéglőknek is jutnak hívek. Élénk élet csendül ki a dohányfüstös ivókból.

Ilyen a vasárnapi életrendje Etesnek. Pap, tanító, tanítónő, jegyző, orvos a község értelmisége örömmel fáradozik a népet. Dolgoznak, küzdenek, egy szebb, jobb magyar jövőért.

Amikor a csillagos mesélő kezdnek, lepiennek, talán, nem... akkor később az újabb vasárnapokra, hogy a falu vezetését, irányítását, közmegelegedése oldhatják meg. Montecarlo.

Viganlakás.

szemmel nézünk azokra, akik farsangolnak, mert ennek az ősi szokásnak igen nagy jelentősége és gazdasági következményei is vannak. A városi lakosság igen tekintélyes hányada, az iparosoktól kezdve az egyszerűbb munkásig, a téli hónapokban egyetlen kereseti forrását és lehetőségét látja a bálókban. Az egyébként faluhelyen is bört gazdasági évadban ilyenkor forog a pénz és ad munkát a mesterembereknek, mert a bálázók igényeit ilyenkor lehet és kell kielégíteni. Azután hány szerelem alakult ki ilyen alkalmakkor, hány fiatal pár jövője határozottat el és vált boldog valósággá a cigányzenés, kavargó bál áradatban.

Testünknek, lelkünknek szükség van erre a vidámanakásra, amely valóságos felüdülés és nem egy esetben ez az egyetlen alkalom, amikor közelebbfőrközhünk olyan embertársainkhoz, akik vagy fellebbvalóink, vagy pedig olyanok, akikkel való érintkezésünk ilyen módon fesztelenebbé válik és ennek következményeképpen a napi kenyérkereső munkában eltűnhet a bizalmatlanság, ami egyben a megértőbb szellem kialakításában játszik fontos szerepet. Hány esetben lenne elkerülhető az ellentétek közgazdasági vonatkozású kirombanása, ha a szemközti felek ismernék egymást úgyis, mint embert és nemcsak, mint a tökéls és munkás viaskodna egymással! Ilyen vonatkozásokban megbecsülhetetlen értéket jelent a világi és egyházi törvények szerint viganlakásra, bálozásra, mulatozásra szánt idő, természetesen mindenben meg kell tartanunk a mértéket, mert éppen az ellenkező hatást érnénk el vele, ha magyarságunk kiéleznék a mindig lappangó nézeteltéréseket és a kölkekezésben odáig mennénk, hogy a bál elmulta után anyagi nehézségek árán fizetnénk meg azt a néhány órát, amit erre kiszakítottunk.

Hasztalan acsarkodnak tehát az ezerezes szokás ellen azok, akik meg akarják javítani az emberiség erkölcsét, mert a farsangolás nem ártalmas, sőt ellenkezően szükséges velejárója az ember földi életének.

§ a és 230. §-a alapján kiadott 11200/1939. M. E. számú kormányrendelet értelmében hadiárának tekintendő törvényes származású egyen fog segélyre részesített, kinek atya mint legénységi állományhoz tartozó, honvéd, illetve csendőri egyen Kárpátjának a Magyar Szent Koronához történt visszatérése alkalmával az e területen folyó harcokban hősi halált halt.

A segélyeket az alapító levél szerint a mindenkor magyar királyi Honvédelmi Miniszter adományozza. A segélyek általában egyeztetési pénzeszközök adományoztatnak. A mindenkor Honvédelmi Miniszternek azonban jogában áll már a segély első ízbeni odaítélésénél is méltányos esetekben akként dönteni, illetőleg itelni oda a segélyt, hogy a pályázó a segélyt meghatározott éveken át anélkül, hogy arra újból pályáznia kellene — élvezheti.

A segély elnyerése iránti szabályszerűen felbűllyezett folyamodványokat a járási főszolgabíróval, városokban a polgármesternek, Budapesten azonban a kerületi előjárónál kell benyújtani. A **kérvények benyújtásának határideje: 1941. év január hó 20.**

A megjelölt közigazgatási vezető tisztviselők a hozzájuk beérkezett folyamodványokat **megtefelelően záradékolják** és közvetlenül akként terjesztik fel, hogy azok legkésőbb az **1941. év január hó 31-ig** Honvédelmi minisztériumba beérkezzenek.

Elkésbe érkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Az árvek, akik csak gyámjuk után pályáznak, pályázati kérvényükhöz mellékeltek csatolni kötelesek:

1) hadiárva mivoltukat igazoló hitelt érdemlő okmányt és amennyiben abban az árva pontos születési ideje feltüntetve nem volna, úgy a pályázó árva születési anyakönyvi kivonatát is.

2) Úgy a fú, mint a leány árvaaknál a folytatott, vagy már bevezetett tanulmányokról szóló iskolai bizonyítványt, esetleg alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványt, vagy okmányt.

rádiózhaj, mert az ORION bóröndszuperben benne vannak a telepek és a keratenna is. Kitűnő vétel rövid, közép- és hosszuhullámon.

ORION 146

Kapható minden ORION rádiókereskedésnél

3) Nyomorék, vagy keresetképtelen árvaéknál ezek igazolására hatóságai orvosi bizonyítványt, amely a nyomorékság, vagy keresetképtelenség mibenlétét és fokát is tüntesse fel és végül

4) az árva vagyoni viszonyait részletes feltűntető hatósági bizonyítványt, amelyben azt is kell tüntetni, hogy az árva élvez-e és ha igen kitől és milyen összegű, illetőleg milyen értékű alapítványt nyújtást, ösztöndíjat, ellátást.

Budapest, 1940. december 2-án.

Honvédelmi Miniszter.

Szerkesztői üzenetek. A névtelenül beküldött költemény nem közölhető, mert sem verselés, sem tartalom tekintetében a legserényebb mértéket sem üti meg.

Suttogó hírverés.

Bár már harmadik esztendeje tart az újabb világháború, mégsem csitulak el azok az alantas indulatok, amelyek mindig külön utron járnak és még véletlenül sem tudnak bekapcsolódni abba a nagy érzelmi és lelki közösségbe, amely az ország felelős vezetőinek lelkiismeretesen átgondolt és a gyakorlatban helyesen bizonyult álláspontja szerint egyedül felel meg a magyarság egyetemes érdekeinek.

Sok szó hangzott már elarról, hogy ezek a lélekmergőző, lelketlen kufárok milyen kárt okoznak azokban, akik nem ismerik annyira a helyzetet, keveset fognak olyan társaságban, ahol megbízható értesítéseket szerezhetnének és nincs módjuk arra sem, hogy akár könnyből, vagy rádióból juthatnának olyan értesülések birtokába, amelyek alapján kitisztulhatna előttük a való tényállás. Az ilyen könnyen befolyásolható és nagyképszkűddéssel megtéveszthető embereket rendszerint azok pécezák ki, akik alantas egyéni céljaik érdekében akarnak hangulátot teremteni.

Ez a bizalmasan elszuttogott és titokzatos forrásból merítettnek feltűntető „legbiztosabb” hír mindig fuánakként szurja meg a legjobb szándékú embert is, bármennyire ellenkezik is az eseményekkel és az eddigi történetekkel, gondolkodóba ejti, mint ahogyan mondan szokták: bolhát eresztett a füllébe.

Ezekkel az alias rémhírtérjesztőkkel csak gorbómban lehet bántani. Ha észrevesszük, hogy kivetítették ránk a bálójukat és nem tudunk tőlük szabadulni, forduljunk azonnal a legközelebbi hatósághoz, hogy az tegye őket ártalmatlanná, mert ne felejtjük el, hogy ezt a háborút is szövetségeseink és barátaink oldalán végig kell küzdenünk, nemcsak anyagi vonatkozásokban, hanem erős lélekkel is.

